

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет здоров'я, фізичного виховання і спорту
Кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
"_____ " _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Фізична реабілітація при хірургічних захворюваннях

Для студентів

Спеціальності: 227 - Фізична реабілітація

Освітнього рівня: бакалаврський

Освітньої програми: Здоров'я людини

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 2928/19
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 20 19 р.

Київ - 2019

Розробники: Клименко Г.В., к.ф.н.с, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології; Савченко В.М., доктор медичних наук, професор, зав. кафедри, кафедра фізичної реабілітації та біокінезіології.

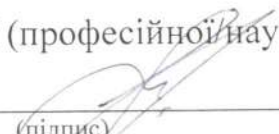
Викладачі: Клименко Г.В., к.ф.н.с, доцент кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та біокінезіології

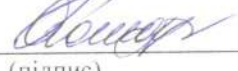
Протокол від 03.01.2019 р. № 5

Завідувач кафедри (В.М. Савченко)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником проектної групи) «227 Здоров'я людини»
____.____.2019 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми (керівник проектної групи) (М.Ф. Хорошуха)
(підпис)

Робочу програму перевірено
____.____.2019 р.

Заступник директора/декана (О.С. Комоцька)
(підпис)

Пролонговано :

На 20__/20__ н.р _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

На 20__/20__ н.р _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № ____
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6 /180	
Курс	3	
Семестр	6	
Кількість модулів	4	
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	120	
Аудиторні	72	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	Екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – формування цілісного уявлення, системи спеціальних знань з фізичної реабілітації / фізичної терапії і умінь щодо організації та проведення реабілітаційних заходів при різноманітних хірургічних захворюваннях.

Завдання дисципліни:

1. Сформувати здатність й уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо, уміння вносити рекомендації до введення нових чи зміни існуючих вимог до якості при хірургічних захворюваннях.

2. Сформувати здатність визначати перспективні шляхи використання засобів фізичної реабілітації, програмувати заняття з фізичної реабілітації, розробляти та обґрунтовувати програми фізичної реабілітації при різних нозологіях в залежності від віку, статі, особливостей протікання хірургічних захворювань.

3. Сформувати здатність визначити ефективні підходи до вибору необхідної методики застосування фізичних вправ з лікувальним призначенням, усвідомлювати особливості використання засобів фізичної реабілітації при різних хірургічних захворюваннях.

4. Сформувати здатність використовувати новітні реабілітаційні технології та сучасні діагностичні системи у професійній діяльності при хірургічних захворюваннях.

5. Сформувати здатність дотримуватись визначеного алгоритму дій під час виконання лікувальної гімнастики з урахуванням патології, діагнозу, періоду та перебігу хірургічних захворювань.

6. Сформувати здатність продемонструвати комплексні знання та уміння з фізичної реабілітації для подальшого навчання за відповідним професійним спрямуванням при хірургічних захворюваннях.

7. Сформувати здатність розробляти пацієнт-центричний план з пацієнтом, членами мультидисциплінарної команди та іншими залученими сторонами при хірургічних захворюваннях.

3. Результати навчання за дисципліною

1. Сформувати цілісне уявлення про фізичну реабілітацію при хірургічних захворюваннях.

2. Надати знання про засоби фізичної реабілітації при хірургічних захворюваннях.

3. Вивчити механізми лікувальної дії засобів фізичної реабілітації при хірургічних захворюваннях.

4. Вивчити принципи складання реабілітаційних програм при різних хірургічних захворюваннях.

5. Вміти визначати перспективні шляхи використання засобів фізичної реабілітації, програмувати заняття з фізичної реабілітації, розробляти та обґрунтовувати програми фізичної реабілітації при хірургічних захворюваннях.

6. Вміти продемонструвати знання й уміння забезпечувати якісне виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо, уміння вносити рекомендації до введення нових чи зміни існуючих вимог до якості при хірургічних захворюваннях.

7. Вміти розробляти та застосовувати пацієнт-центричний план з пацієнтом, членами мультидисциплінарної команди, та іншими залученими сторонами: інтегрувати потреби та побажання пацієнта/клієнта до усіх аспектів планування; ідентифікувати пріоритетні заняттєві проблеми і можливі заняттєві цілі клієнта; аналізувати фізичні, культурні, соціальні, і інституціональні середовищні фактори, що впливають заняттєву активність та участь; аналізувати та пропонувати варіанти підвищення інклюзивності та доступності клієнтського довкілля; розробляти реалістичні, вимірні, зрозумілі, та цілеспрямовані результати, погоджені з цінностями і життєві цілями особи; планувати необхідне надання послуг, зважаючи на обмеження та потрібного сервісного постачання, яке вважає обмежує ліміти або обмеження закладу надання допомоги; надсилати до додаткових послуг при и необхідності.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1. Фізична реабілітація при хірургічних хворобах. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при деяких хірургічних захворюваннях.							
Тема 1. Основи загальної хірургії. Класифікація хірургічних хвороб. Види оперативних втручань.		2					
Тема 2. Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.		2		2			
Тема 3. Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.		2		2			2
Тема 4. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.		2		2			2
Тема 5. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.		2		2			2
Тема 6. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.		2		2			2
Тема 7. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.		2		2			2
Тема 8. Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.		2		2			2
Модульний контроль	2						
Разом	44	16		14			12
Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної клітки							
Тема 9. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на гортані та трахеї.				2			2
Тема 10. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на плеврі.				2			2
Тема 11. Фізична реабілітація при оперативних		2		2			2

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна:					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
втручаннях на легенях.							
Тема 12. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.		2		2			2
Тема 13. Фізична реабілітація після мастектомії.		2		2			2
Модульний контроль	2						
Разом	28	6		10			10
Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини							
Тема 14. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку.		2		2			2
Тема 15. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на жовчному міхурі (холецистектомія).		2		2			2
Тема 16. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на кишківнику.				2			2
Тема 17. Фізична реабілітація після апендектомії.				2			2
Тема 18. Фізична реабілітація після вилучення гриж живота та паху.				2			2
Тема 19. Фізична реабілітація після спленектомії.				2			
Модульний контроль	2						
Разом	28	4		12			10
Змістовий модуль 4. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах малого тазу (сечовидільні та статеві органи)							
Тема 20. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі).		2		2			2
Тема 21. Фізична реабілітація після операцій оваріектомії у жінок.				2			2
Тема 22. Фізична реабілітація після операцій з приводу опущеннях матки та піхви у жінок.				2			2
Тема 23. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на простаті у чоловіків.				2			2
Модульний контроль	2						

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Разом	20	2		8			8
Підготовка та проходження контрольних заходів (семестровий контроль)	30						
Усього	150	28	-	44	-	-	40

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Реабілітація при хірургічних хворобах. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при деяких хірургічних захворюваннях.

Лекція 1. Основи загальної хірургії. Класифікація хірургічних хвороб. Види оперативних втручань.

Основні питання / ключові слова: Поняття загальна хірургія. Хірургічні хвороби. Види операцій.

Лекція 2. Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.

Основні питання / ключові слова: Класифікація оперативних втручань. Класифікація хірургічної інфекції. До-операційна підготовка. Післяопераційні заходи.

Лекція 3. Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.

Основні питання / ключові слова: Післяопераційні періоди. Реабілітація хірургічних хворих в до- та післяопераційному періодах.

Лекція 4. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.

Основні питання / ключові слова: Види ран. Класифікація. Засоби реабілітації при ранах.

Лекція 5. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.

Основні питання / ключові слова: Класифікація опіків за глибиною ураження. Визначення площі опіків. ФР при опіках.

Лекція 6. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.

Основні питання / ключові слова: Ступені відмороження, ускладнення при відмороженнях, перша допомога при відмороженнях, Особливості ФР при відмороженнях.

Лекція 7. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.

Основні питання / ключові слова: Причини виникнення пролежнів та трофічних виразок. Симптоми, перебіг. Класифікація пролежнів. Лікування. Особливості ФР при трофічних виразках та пролежнях.

Лекція 8. Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.

Основні питання / ключові слова: Патологія кровоносних судин, Причини виникнення патологій. Лікування. Реабілітація хворих при ураженнях кровоносних судин.

Практичне заняття 2. Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.

Основні питання / ключові слова: Класифікація оперативних втручань. Класифікація хірургічної інфекції. До-операційна підготовка. Післяопераційні заходи.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.

2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.

3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.

5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.

6. Основи физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.

7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.

8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 3. Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.

Основні питання / ключові слова: Післяопераційні періоди. Реабілітація хірургічних хворих в до- та післяопераційному періодах.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основи фізической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Елифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Елифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 4. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.

Основні питання / ключові слова: Види ран. Класифікація. Способи реабілітації при ранах.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основи фізической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.

8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 5. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.

Основні питання / ключові слова: Класифікація опіків за глибиною ураження. Визначення площі опіків. ФР при опіках.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.

2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.

3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.

5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.

6. Основи фізичної реабілітації : учеб. для студентів вузів / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.

7. Кардиореабілітація : практичне керівництво / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.

8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 6. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.

Основні питання / ключові слова: Ступені відмороження, ускладнення при відмороженнях, перша допомога при відмороженнях, Особливості ФР при відмороженнях.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.

2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. — К. : Олімпійська література, 2010. — 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. — К.: Козарі, 2009. — 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. — К. : Олимп. лит., 2003. — 224 с.
6. Основи физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. — К. : Олимп. лит., 2012. — 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. — М. : Логосфера, 2012. — 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. — М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. — 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. — Рівне, 2015. — 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. — 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. — 568 с.

Практичне заняття 7. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.

Основні питання / ключові слова: Причини виникнення пролежнів та трофічних виразок. Симптоми, перебіг. Класифікація пролежнів. Лікування. Особливості ФР при трофічних виразках та пролежнях.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. — Тернопіль: ТДМУ, 2006. — 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. — К. : Олімпійська література, 2010. — 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. — К.: Козарі, 2009. — 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. — К. : Олимп. лит., 2003. — 224 с.
6. Основи физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. — К. : Олимп. лит., 2012. — 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. — М. : Логосфера, 2012. — 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. — М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. — 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.
- Практичне заняття 8.** Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.
- Основні питання / ключові слова:* Патологія кровоносних судин, Причини виникнення патологій. Лікування. Реабілітація хворих при ураженнях кровоносних судин.
- Рекомендована література
1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
  2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
  3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
  4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Суцено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
  5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
  6. Основи фізической реабілітації : учеб. для студентів вузів / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
  7. Кардиореабілітація : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
  8. Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
  9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
  10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
  11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної клітки

Практичне заняття 9. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на гортані та трахеї.

Основні питання / ключові слова: Захворювання та дефекти гортані та трахеї. Особливості реабілітації після операцій на гортані та трахеї.

Рекомендована література

1. *Хірургічні хвороби* / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнєцов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. *Хірургія: підручник* / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. *Мухін В.М. Фізична реабілітація* / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. *Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.]* / Н. О. Белікова, Л. П. Суцено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. *Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости* / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. *Основи фізической реабілітації : учеб. для студентів вузів* / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. *Кардиореабілітація : практическое руководство* / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. *Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи* / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. *Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник* / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. *Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений* / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. *Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие* / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 10. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на плеврі.

Основні питання / ключові слова: Плеврит, етіологія, патогенез. Види плевриту. Засоби і форми ФР, Особливості ФР після оперативних втручань на плеврі, показання і протипоказання до призначення лікувальної фізкультури.

Рекомендована література

1. *Хірургічні хвороби* / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнєцов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. *Хірургія: підручник* / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. *Мухін В.М. Фізична реабілітація* / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. *Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.]* / Н. О. Белікова, Л. П. Суцено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. *Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости* / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. *Основи фізической реабілітації : учеб. для студентів вузів* / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. *Кардиореабілітація : практическое руководство* / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.

8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Лекція 11. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях.

Основні питання / ключові слова: Травми, захворювання легень. Особливості лікувального масажу, лікувальної фізкультури та фізіотерапії у перед- та після-операційний період.

Лекція 12. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.

Основні питання / ключові слова: Серцево-судинна система. Захворювання серцево-судинної системи. Застосування засобів фізичної реабілітації.

Лекція 13. Фізична реабілітація після мастектомії.

Основні питання / ключові слова: Причини застосування мастектомії. Принципи та етапи реабілітації після мастектомії.

Практичне заняття 11. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях.

Основні питання / ключові слова: Травми, захворювання легень. Особливості лікувального масажу, лікувальної фізкультури та фізіотерапії у перед- та після-операційний період.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнєцов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.

2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.

3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Суцено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.

5. Пархотик І.І. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.

6. Основи фізической реабілітації : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.

7. Кардиореабілітація : практическое руководство / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.

8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 12. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.

Основні питання / ключові слова: Серцево-судинна система. Захворювання серцево-судинної системи. Застосування засобів фізичної реабілітації.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основи физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 13. Фізична реабілітація після мастектомії.

Основні питання / ключові слова: Причини застосування мастектомії. Принципи та етапи реабілітації після мастектомії.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.

5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основы физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини

Лекція 14. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку.

Основні питання / ключові слова: Операції на шлунку. Види операцій, показання. Показання до призначення засобів фізичної реабілітації при оперативних втручаннях на шлунку. Протипоказання.

Лекція 15. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на жовчному міхурі (холецистектомія).

Основні питання / ключові слова: Види операцій, показання. Показання до призначення засобів фізичної реабілітації при оперативних втручаннях на жовчному міхурі. Протипоказання.

Практичне заняття 16. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на кишківнику.

Основні питання / ключові слова: Операції на кишківнику. Відновлення після втручання. Особливості реабілітації після поеративного втручання на кишківнику.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.

6. Основи фізической реабілітації : учеб. для студентів вузів / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабілітація : практичне керівництво / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Фізическая реабілітація : Учебник для студентів вищих навчальних закладів / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная фізическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 17. Фізична реабілітація після апендектомії.

Основні питання / ключові слова: Поняття апендектомії. Види та етапи операції. Методика фізичної реабілітації після апендектомії.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Фізическая реабілітація при захворюваннях органів брюшної порожнини / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основи фізической реабілітації : учеб. для студентів вузів / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабілітація : практичне керівництво / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Фізическая реабілітація : Учебник для студентів вищих навчальних закладів / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная фізическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 18. Фізична реабілітація після вилучення гриж живота та паху.

Основні питання / ключові слова: Причини, Класифікація, Симптоми грижі живота. Особливості реабілітації в післяопераційний період після видалення пахової грижі, та грижі живота.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основи фізической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 19. Фізична реабілітація після спленектомії.

Основні питання / ключові слова

Показання до операції. Особливості реабілітаційних заходів після спленектомії.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.

6. Основы физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Змістовий модуль 4. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах малого тазу (сечовидільні та статеві органи)

Лекція 20. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі).

Основні питання / ключові слова: Класифікація хвороб сечовивідних органів. Показання до оперативних втручань. Особливості реабілітації після оперативних втручань на сечовивідних органах.

Практичне заняття 21. Фізична реабілітація після операцій оваріоектомії у жінок.

Основні питання / ключові слова Операція з видалення яєчника, показання, особливості реабілітації після оперативного втручання.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухин. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основы физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 22. Фізична реабілітація після операцій з приводу опущеннях матки та піхви у жінок.

Основні питання / ключові слова Причини опущення матки. Симптоми опущення матки. Профілактика опущення матки та піхви. Методи реабілітації, ЛФК при опущеннях матки та піхви.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.

2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.

3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.

4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Суцено. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.

5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.

6. Основы физической реабилитации : учеб. для студентов вузов / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.

7. Кардиореабилитация : практическое руководство / Под. ред. Дж Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.

8. Реабилитация при заболеваниях сердечно-сосудистой системы / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.

9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.

10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.

11. Епифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Епифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Практичне заняття 23. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на простаті у чоловіків.

Основні питання / ключові слова: Причини захворювань простати. Класифікація простатиту. Діагностика захворювань простати. Показання до хірургічного втручання. Профілактика захворювань простати. Методи фізичної реабілітації після хірургічних втручань на простаті.

Рекомендована література

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.

Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ									
Разом									

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Змістовий модуль теми курсу	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Фізична реабілітація при хірургічних хворобах. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при деяких хірургічних захворюваннях. (12 год.)		
Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях. Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.	Поточний	5
Змістовий модуль 2. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної клітки. (10 год.)		
Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на гортані та трахеї. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на плеврі. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці. Фізична реабілітація після мастектомії.	Поточний	5
Змістовий модуль 3. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини. (10 год.)		

Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на жовчному міхурі (холецистектомія). Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на кишківнику. Фізична реабілітація після апендектомії. Фізична реабілітація після вилучення гриж живота та паху.	Поточний	5
Змістовий модуль 4. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах малого тазу (сечовидільні та статеві органи). (8 год)		
Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі). Фізична реабілітація після операцій оваріектомії у жінок. Фізична реабілітація після операцій з приводу опущення матки та піхви у жінок. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на простаті у чоловіків.	Поточний	5
Всього: 40 годин		

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — модульне письмове тестування.

Критерії оцінювання модульного письмове тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	24 - 25
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	21 - 23
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-</i>	18 – 20

<i>2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	13 – 17
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	10 -13
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6 – 9
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Форма контролю — екзамен.

Умови допуску — 35 і більше балів.

Критерії оцінювання підсумкового письмового тестування:

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	36 – 40
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	31 – 35
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	21 – 30
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	16-20
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	11-15
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	6-10
Незадовільно <i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	1-5

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

1. Основи загальної хірургії. Класифікація хірургічних хвороб. Види оперативних втручань.
2. Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.
3. Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.
4. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.
5. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.
6. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.
7. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.
8. Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.
9. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на гортані та трахеї.
10. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на плеврі.
11. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях.
12. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.
13. Фізична реабілітація після мастектомії.
14. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку.
15. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на жовчному міхурі (холецистектомія).
16. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на кишківнику.
17. Фізична реабілітація після апендектомії.
18. Фізична реабілітація після вилучення гриж живота та паху.
19. Фізична реабілітація після спленектомії.
20. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі).
21. Фізична реабілітація після операцій оваріектомії у жінок.
22. Фізична реабілітація після операцій з приводу опущення матки та піхви у жінок.
23. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на простаті у чоловіків.

Перелік питань на іспит

1. Основи загальної хірургії. Класифікація хірургічних хвороб. Види оперативних втручань.
2. загальна хірургія. Хірургічні хвороби. Види операцій.
3. Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.
4. Класифікація оперативних втручань. Класифікація хірургічної інфекції. До-операційна підготовка. Післяопераційні заходи.

5. Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.
6. Післяопераційні періоди. Реабілітація хірургічних хворих в до- та післяопераційному періодах.
7. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.
8. Види ран. Класифікація. Засоби реабілітації при ранах.
9. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.
10. Класифікація опіків за глибиною ураження. Визначення площі опіків. ФР при опіках.
11. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.
12. Ступені відмороження, ускладнення при відмороженнях, перша допомога при відмороженнях, Особливості ФР при відмороженнях.
13. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.
14. Причини виникнення пролежнів та трофічних виразок. Симптоми, перебіг. Класифікація пролежнів. Лікування. Особливості ФР при трофічних виразках та пролежнях.
15. Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.
16. Патологія кровоносних судин, Причини виникнення патологій. Лікування. Реабілітація хворих при ураженнях кровоносних судин.
17. Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.
18. Класифікація оперативних втручань. Класифікація хірургічної інфекції. До операційна підготовка. Післяопераційні заходи.
19. Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.
20. Післяопераційні періоди. Реабілітація хірургічних хворих в до- та післяопераційному періодах.
21. Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.
22. Види ран. Класифікація. Способи реабілітації при ранах.
23. Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.
24. Класифікація опіків за глибиною ураження. Визначення площі опіків. ФР при опіках.
25. Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.
26. Ступені відмороження, ускладнення при відмороженнях, перша допомога при відмороженнях, Особливості ФР при відмороженнях.
27. Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.
28. Причини виникнення пролежнів та трофічних виразок. Симптоми, перебіг. Класифікація пролежнів. Лікування. Особливості ФР при трофічних виразках та пролежнях.
29. Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.

30. Патологія кровоносних судин, Причини виникнення патологій. Лікування. Реабілітація хворих при ураженнях кровоносних судин.
31. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної клітки.
32. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на гортані та трахеї.
33. Захворювання та дефекти гортані та трахеї. Особливості реабілітації після операцій на гортані та трахеї.
34. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на плеврі.
35. Плеврит, етіологія, патогенез. Види плевриту. Засоби і форми ФР.
36. Особливості ФР після оперативних втручань на плеврі, показання і протипоказання до призначення лікувальної фізкультури.
37. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях.
38. Травми, захворювання легень. Особливості лікувального масажу, лікувальної фізкультури та фізіотерапії у перед- та після-операційний період.
39. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.
40. Серцево-судинна система. Захворювання серцево-судинної системи. Застосування засобів фізичної реабілітації.
41. Фізична реабілітація після мастектомії.
42. Причини застосування мастектомії. Принципи та етапи реабілітації після мастектомії.
43. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку.
44. Операції на шлунку. Види операцій, показання. Показання до призначення засобів фізичної реабілітації при оперативних втручаннях на шлунку. Протипоказання.
45. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на кишківнику.
46. Операції на кишківнику. Відновлення після втручання. Особливості реабілітації після поеративного втручання на кишківнику.
47. Фізична реабілітація після апендектомії.
48. Поняття апендектомія. Види та етапи операції. Методика фізичної реабілітації після апендектомії.
49. Фізична реабілітація після вилучення гриж живота та паху.
50. Причини, Класифікація, Симптоми грижі живота. Особливості реабілітації в післяопераційний період після видалення пахової грижі, та грижі живота.
51. Фізична реабілітація після спленектомії.
52. Показання до операції. Особливості реабілітаційних заходів після спленектомії.
53. . Фізична реабілітація після операцій оваріоектомії у жінок.
54. Операція з видалення яєчника, показання, особливості реабілітації після оперативного втручання.
55. Фізична реабілітація після операцій з приводу опущення матки та піхви у жінок.
56. Причини опущення матки. Симптоми опущення матки. Профілактика опущення матки та піхви. Методи реабілітації, ЛФК при опущеннях матки та піхви.

57. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на простаті у чоловіків.

58. Причини захворювань простати. Класифікація простатиту. Діагностика захворювань простати.

59. Показання до хірургічного втручання. Профілактика захворювань простати. Методи фізичної реабілітації після хірургічних втручань на простаті.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно <i>Знання, виконання в повному обсязі з незначною кількістю (1-2) несуттєвих помилок (вищий рівень)</i>	90-100
Дуже добре <i>Знання, виконання в повному обсязі зі значною кількістю (3-4) несуттєвих помилок (вище середнього рівень)</i>	82-89
Добре <i>Знання, виконання в неповному обсязі з незначною кількістю (1-2) суттєвих помилок (середній рівень)</i>	75-81
Задовільно <i>Знання, виконання в неповному обсязі зі значною кількістю (3-5) суттєвих помилок/недоліків (нижче середнього рівень)</i>	69-74
Достатньо <i>Знання, виконання в неповному обсязі, але є достатніми і задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання (нижче середнього рівень)</i>	60-68
Незадовільно <i>Знання, виконання недостатні і не задовольняють мінімальні вимоги результатів навчання з можливістю повторного складання модулю (низький рівень)</i>	35-59
Незадовільно	1-34

<i>З обов'язковим повторним курсом модуля (знання, вміння відсутні)</i>	
---	--

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом 150 год.: лекції - 28 год., практ. заняття - 44 год., самот. робота - 40 год., модульн. контроль - 8 год., екзамен - 2 год.

Модулі	ЗМ 1. Фізична реабілітація при хірургічних хворобах. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при деяких хірургічних захворюваннях. (99 балів)						
Лекції	1		2		3		4
Теми лекцій	Основи загальної хірургії. Класифікація хірургічних хвороб. Види оперативних втручаннях.		Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.		Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи.		Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.
Лекції, відвід. (бали)	1		1		1		1
Практичні заняття	1	2	3	4	5	6	7
Теми практичних занять	Загальна характеристика хірургічних хвороб та післяопераційних станів. Перебіг. Хірургічна інфекція.	Реабілітація хірургічних хворих. Види, періоди і етапи	Рани. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при ранах.	Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.	Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.	Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях	Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.
Робота на практ. зан.+відвід.(бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самот. роб. (бали)	5						
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №1 (25 балів)						
Підсум. контроль							

Модулі	ЗМ 1 Фізична реабілітація при хірургічних хворобах. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації п деяких хірургічних захворюваннях. (99 балів)								
Лекції	5			6		7		8	
Теми лекцій	Опіки. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при опіках.			Відмороження. Загальні поняття. Особливості фізичної реабілітації при відмороженнях.		Трофічні виразки і пролежні. Особливості фізичної реабілітації при трофічних виразках і пролежнях.		Ураження периферійних кровоносних судин. Види. Особливості фізичної реабілітації при ураженнях кровоносних судин.	
Лекції, відвід. (бали)	1			1		1		1	
Практичні заняття									
Теми практичних занять	-								
Робота на практ. зан.+відвід.(бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5								
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №1 (25 балів)								
Підсум. контроль									

Модулі	ЗМ 2. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах грудної клітки (99 балів)		
Лекції	9	10	11
Теми лекцій	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях.	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.	Фізична реабілітація після мастектомії.
Лекції, відвід. (бали)	1	1	1
Практичні заняття	8	9	10
Теми практичних занять	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на легенях.	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на серці.	Фізична реабілітація після мастектомії.
Робота на практ. зан.+відвід.(бали)	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5		
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №2 (25 балів)		
Підсум. контроль			

Модулі	ЗМ 3. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах черевної порожнини (99 балів)					
Лекції	12			13		
Теми лекцій	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку.			Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на жовчному міхурі (холецистектомія).		
Лекції, відвід. (бали)	1			1		
Практичні заняття	11	12	13	14	15	16
Теми практичних занять	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на шлунку.	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на жовчному міхурі (холецистектомія).	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на кишківнику.	Фізична реабілітація після апендектомії.	Фізична реабілітація після вилучення гриж живота та паху.	Фізична реабілітація після спленектомії.
Робота на практич. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5					
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №3 (25 балів)					
Підсум. контроль						

Модулі	ЗМ 4. Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на органах малого тазу (сечовидільні та статеві органи) (99 балів)			
Лекції	12			
Теми лекцій	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі).			
Лекції, відвід. (бали)	1			
Практичні заняття	17	18	19	20
Теми практичних занять	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на сечовивідних органах (нирках, сечовому міхурі).	Фізична реабілітація після операцій овароіектомії у жінок.	Фізична реабілітація після операцій з приводу опущення матки та піхви у жінок.	Фізична реабілітація при оперативних втручаннях на простаті у чоловіків.
Робота на практ. зан.+відвід. (бали)	10+1	10+1	10+1	10+1
Самост. роб. (бали)	5			
Види пот. контр. (бали)	Мод. контр. робота №4 (25 балів)			
Підсум. контроль	Екзамен 2 год.			

8. Рекомендовані джерела

Основні

1. Хірургічні хвороби / П.Я. Чумак, А.Я. Кузнецов, М.О. Рудий, О.П. Ковальов. – Тернопіль: ТДМУ, 2006. – 488 с.
2. Хірургія: підручник / Б.П. Лисенко, В.Д. Шейко, С.Д. Хіміч та ін.: за ред. професорів Б.П. Лисенка, В.Д. Шейка, С.Д. Хіміча. — К.: ВСВ “Медицина”, 2010. — 712 с.
3. Мухін В.М. Фізична реабілітація / В.М. Мухін. – К. : Олімпійська література, 2010. – 486 с.
4. Белікова Н. О. Основи фізичної реабілітації в схемах і таблицях : [навч.-метод. посіб.] / Н. О. Белікова, Л. П. Сущенко. – К.: Козарі, 2009. – 74 с.
5. Пархотик И.И. Физическая реабилитация при заболеваниях органов брюшной полости / И.И. Пархотик. – К. : Олимп. лит., 2003. – 224 с.
6. Основи фізической реабілітації : учеб. для студентів вузів / О.К. Марченко. – К. : Олимп. лит., 2012. – 528 с.
7. Кардиореабілітація : практическое руководство / Под. ред. Дж. Ниебауэр; пер. с англ., под. ред. Ю.М. Позднякова. – М. : Логосфера, 2012. – 328 с.
8. Реабілітація при захворюваннях серцево-судинної системи / под ред. проф. И. Н. Макаровой. – М. : ГЭОТАР-Медиа, 2010. – 293 с.
9. Григус І. М. Фізична реабілітація в пульмонології : навчальний посібник / І. М. Григус. – Рівне, 2015. – 186 с.
10. Физическая реабилитация : Учебник для студентов высших учебных заведений / Под ред. проф. С.Н. Попова.-Ростов н/Д : Феникс, 2005. – 608 с.
11. Елифанов В.А. Лечебная физическая культура: учебное пособие / В.А. Елифанов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2006. – 568 с.

Додаткова

1. Вардимиади Н.Д., Машкова Л.Г. Лечебная физическая культура при хронических заболеваниях печени и желчных путей. – 2-е изд., перераб. и доп. – К.: Здоровья, 1985. – 56 с.
2. Соколовський В.С. Лікувальна фізична культура: підручник / В.С. Соколовський, Н.О. Романова, О.Г. Юшковська. — Одеса: Одес. держ. мед. ун-т, 2005. — 234 с.
3. Івасик Н. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання : навч. посіб. / Наталія Івасик. – 2-ге вид., випр. і допов. – Львів : Український бестселер, 2009; Тріада плюс, 2012. – 192 с.
4. Реабілітація кардіологічних больних / Под ред. К.В. Лядова, В.Н. Преображенского. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2005. – 288 с.

9. Додаткові ресурси